

Al tudi ti prikazki bodo počasi zginili, ko se bojo naši vrli mestjani prepričali, da smo mi, kateri slovensko omiko zagovarjamo, sami na vse kraje izobraženi, da želimo prijaznost med vsemi narodi in da bomo zmiraj tega posnemali, kateri je boljši, kakor smo mi. Veliko se je že zgodilo, kar nam to spričuje; tudi se je začela pred nekaterimi tedni v mestjanski hiši šola za slovenski jezik, h kateri se je pridružilo več uradnikov in pravoslavcev, ki dobro spoznajo, da znanstvo slovenskega jezika mi je zdaj potreba.

Upanje imam, da se bo ob kratkem vse poravnalo, da bo naš zvon tudi doma svoj glas dobil in da bo meso postala beseda presvitlega Cesarja: „Enakopravnost vsem narodom!“

Brali smo na obrazu gosp. poslancom, kako srčno jih je razveselil predsednikov govor, kteremu so mnogokrat z glasno pohvalo v besedo segli, pa tudi ves zbor je ustavljal večkrat govor s živimi „živio - in pravo-klici“, ko je gosp. predsednik z govorno besedo odkrival radosti pa tudi britkosti domoljubja. Celi govor je bil z navdušeno pohvalo sprejet.

Po vsem tem se je začela „beseda“. V popisu njenem moramo danes krajši biti, ker nam ne čas ne prostor ne pripušča obširnišim biti. Reči pa moramo, da zadovoljstvo ž njo bilo je vesolno. Dragim gostom na čast po gosp. A. Praprotniku v besedi in po gosp. A. Nedvedu v glasbi složeni „Pozdrav“ je bil s tako pohvalo sprejet, da ni bilo pred mirú, dokler se nista oba složitelja zboru pokazala. Gosp. Nedved je podal lično vezano pesem gosp. poslancom, naj jo izročijo preč. gosp. dekanu. Pozdrav ta se je tako glasil:

Zdravo Ipavci, sosedje premili! Lepa je Vaša dolina cveteča,
Goste predrage sprejemamo Vas; Kapljico sladko Vam trta daje;
Sladko, domače ste nas zveselili Lepša ljubezen je Vaša goreča,
Zvišali z dnevom ste zlatim nam čas. Ki Vam za narod pri srcu cvete.

Zdravo zatoraj, sosedje premili,
Gosti predragi ste danes nam Vi,
Sladko, domače ste nas zveseli,
Srčno rečemo: Naj Bog vas živi!

Tudi s a m o s p e v: „Želja Slovincova na ptujem,“ zložen po gosp. Nedvedu, in čveterospev: „Nezvesti,“ zložen po gosp. J. Fleišmanu sta bila radostno sprejeta. Gosp. A. Praprotnik je izvrstno govoril Koseskovo kratkočasnico „Raj zgubljen“, ktero so še posebno gospé in gospodične pazljivo poslušale, ker (kaj ne, da mi ne bote hude zato, da rečem?) neko malo žensko slabost nekoliko dokazuje. Zvonec današnje besede pa je nosila „Kovaška“, kateri je besede dr. Lad. Rieger, napev pa profesor praškega konservatorja Fr. Vogel zložil in nam jo je naš rodoljubni gosp. J. Železnikar iz českega prevodil. To je kor veličansk! Pa naši vrli pevci so to tudi globoko čutili in ga tako navdušeno peli, da ploska ni bilo pred konca, dokler ga niso še enkrat zapeli. Pevovodja in pevci so danes težko nalogo izvrstno rešili. Res ni čuda, kar nam je neki gospod pravil, da brez tega kora ni na Českem nobene pevske veselice.

Po besedi je vesela družbica enmalo rajala in našim gostom iz Vipave je bilo posebno mikavno viditi slovanski „kolo,“ ki jim ni bil še znan. Med plesom pa se je podala množica, ki ne pleše, v gostivnico doli in se tu radovala s svojimi predragimi gosti, kterim je dr. Bleiweis prvo zdravico napil blizo takole:

„Gospôda! V zgornji hiši je ravnokar slavni naš g. predsednik z zgovorno in krepko besedo pozdravil predrage nam goste iz Vipave. Naj mi jo dovoljeno, da tu v spodnji hiši v imenu čitavnice storim tudi jez to. Gospod predsednik se je gori lepo spominjal neumrlega Matija Vertovca in njegovih slavnih del — bodi mu zemljica lahka! Naj dostavim še jez nekaj. Rajni Vertovec je bil tudi pesnik. Kaj pesnik — mi utegnate reči — o tem nam ni nič znano; to ni res! In vendar je res; čeravno je le dve vrstici zapel (leta 1816) od lakomnega človeka,

ste vendar ravno te dve vrstici kakor nalaš za sedanji čas, ko nekteri národní lakomneži le vse hočejo za se imeti, in nam ne privošijo celó nič od tistih pravic, ki grejo tudi našemu jeziku in naši narodnosti. Takole je Vertovec pel:

„Ovco postrize, pomolze, odere do belih kostí,
Muzek polize, posrka do zadnjega kančeka kri.“

Kaj ne, da so to tisti lakomneži, ki trobijo po svetu, da to, kar mi za omiko in obveljavo premilega našega jezika tirjamo, je prenapeto, nevarno, izduhtano po nekterih vrtočlavih in da naš narod od tega nič ne vé! Da se takim legatom (trobilom) glas ustavi, je živa potreba, da se povzdignejo tudi drugi glasovi, unim nasprotni. Tak glas ste povzdignili Vi, dragi Vipavci, danes, ki bo donil na desno in levo, ker kaže, da napredek narodnega jezika je res želja naroda našega. Zato zakličem „Slava“ Vam vrlim domoljubom, ki ste nam ta veseli glas prinesli iz prelepe svoje doline! — zakličem „Slava“ visokočastitemu Vašemu gosp. dekanu Grabrijanu, možaku, ki ga narod v svojem srcu nosi in ga cesar sam čišla, — in zakličem „Slava“ celi vipavski dolini, ki se je nas tako ljubeznjivo spomnila! — Bog Vas živi vse!

Napil je na to zdravico č. g. Koder zdravico celi čitavnici naši ter pomenljivo željo izrekel: Naj bi bila kmali cela krajnska dežela čitavnica slovenska! Dalje je g. župan Ferjančič napil zdravico predsedniku in odbornikom čitavnice, in gosp. podpredsednik dr. Vončina je odzdravil to zdravico gospodom poslancom iz Vipave in v lepem nagovoru razodel svoje veselje, da drevesce čitavnice naše, ki je bilo še le v jeseni zasajeno, že tako lepo in čvrste korenike poganja, da Vipavci, ki so nam danes prinesli šopke prvih češinj, ki smo jih v dvorani veseli prvokrat zagledali, so nam prinesli v pohvalnici svoji še lepši dušni sad. In tako je sledilo še več zdravic; al mudí se — tiskarju in jenjati moramo. Le to pa morem še reči: Mili pozdrav cele velike doline je znamenje, de se narod naš zaveda svojih pravic; to bo z radostjo navdalo vsakega domoljuba. Naj bi pa tudi krepčalo stanovitne, povzdignilo klaverne, podpiralo omahujoče, in potrlo rovarje, kateri ošabno mislijo, da „kopica Ljubljancanov“ je cela dežela kranjska!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

1. dan t. m. se je spet začel državni zbor v spodnji zbornici. Po ukazu presvitlega cesarja je državni minister prvi besedo poprijel in naznanil, da z ozirom na to, ker se bo zbor zdaj dnarstvenih reči lotil, se še enkrat ponavlja, kar je bilo 2. julija 1861 že rečeno, da so ministri za vzdržanje ustave in za natančno spolnovanje postav tudi državnemu zboru odgovorni in se tedaj s tem prekliče ukaz 20. avg. 1851, po kterem so ministri samo le Cesarju odgovorni. Ker pa dosihmal državni zbor ni še popolni državni zbor vseh avstrijskih poslancov, je s tem razglasom le načelo (princip) ustavne odgovornosti izgovorjeno, postava sama je do časa celega državnega zbora še odložena. — Pretres dnarstvenih reči se pretekli teden še ni začel; le postava o novem načinu, kako se ima davek pobirati od žganja, je bila sklenjena, in sicer 6 krajc. in 3 desetinke od stopnje in vedra. — Cesarski ukaz od 28. aprila določuje, da rudarska desetina je 1. maja nehala, da stopi ta dan dohodkini davek v veljavo, in se sledovanje po rudah obloži z 20 fl. davka vsako leto. — Po svetu se ta teden ni nič ravno posebnega zgodilo. Iz Laškega, kjer še zmiraj kralj z veliko slavo potuje, se zdaj sliši, da polovico Rima bojo Francozi posedli za sv. Očeta, polovico pa bojo vzeli Piemontezi v posest. — Turkom slaba poje; junaški Črnogorci jih tepejo, da je kaj; punt iz Hercegovine se pa širi že tudi v Albanijo.

Današnjemu listu je priložena 21. pôla „povestnice“.